

παρουσίαση: **Ελένη Παγκαλιά** στην εφημερίδα ΠΡΙΝ

Με το δεύτερο βιβλίο του επανέρχεται ο Δημήτρης Γράψας. Με το μυθιστόρημα Η γυναίκα του πρωινού τρένου (εκδόσεις Καστανιώτη) πλέκει τον ιστό μιας αναζήτησης που οδηγεί στην ίδια την ουσία της ύπαρξης και των ανατροπών της.

Η κάθε αποκάλυψη κινεί την ιστορία ένα ακόμα βήμα και αφήνει να συλλογιστούμε πόσο αλληλένδετες είναι οι ζωές μας

Ο Άγιος Αυγουστίνος έλεγε ότι αν κανένας δεν τον ρωτούσε τι είναι ο χρόνος, θα ήξερε τι είναι. Αν κάποιος τον ρωτούσε και έπρεπε να απαντήσει, τότε δεν θα ήξερε τι να πει. Το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον φαίνεται να είναι κατασκευές του ανθρώπινου νου και η μόνη κατάσταση μέσα στην οποία μπορεί να είναι ο χρόνος είναι η μη-ύπαρξη. Ή, ίσως, μια κατάσταση που υπάρχει από πάντα, χωρίς big bang και αρχή της δημιουργίας. Μια ενιαία μέσα στον χρόνο ύπαρξη.

Ο Δημήτρης Γράψας, ως φυσικός, θα μπορούσε πολύ καλύτερα να περιγράψει την υπόσταση ή μη-υπόσταση του χρόνου και τη σχέση του παρόντος με το μέλλον και το παρελθόν. Και, αν και όχι με μαθηματικούς τύπους, αυτό φαίνεται ότι κάνει στο δεύτερο μυθιστόρημά του, Η γυναίκα του πρωινού τρένου: ένα αφηγηματικό νήμα συνδέει κομμάτια χρόνου, αναμνήσεων, διαδρομών, συναισθημάτων, ψευδαισθήσεων. Κομμάτια πραγματικότητας. Μιας πραγματικότητας χωρίς αρχή και τέλος, «ένας προορισμός που πάει και πάει, μα δε στέκει».

Ο Πέτρος συναντάει την Αγνή στο τρένο, κάθε μέρα την ίδια ώρα. Η Αγνή κάποια στιγμή εξαφανίζεται. Ο Πέτρος ψάχνει με αγωνία να τη βρει. «Κοιτάω τη σκακιέρα από ψηλά και σχεδιάζω τις επόμενες κινήσεις μου». Οι σχεδιασμένες κινήσεις τού Πέτρου τον οδηγούν σε δρόμους που δεν θα μπορούσε να είχε φανταστεί για να σχεδιάσει. Τον οδηγούν σε καταγώγια, καφενεία και ξέφωτα όπου όλη του η ζωή περνάει από μπροστά του. Σε γυναίκες και άντρες που ο καθένας και η καθεμία έχουν από μία ακόμη πραγματικότητα να προσθέσουν στην πραγματικότητά του. Ζωές που μπλέκονται και οδηγούν σε διαρκείς αποκαλύψεις. Συνειδητοποιούμε ότι οι αποκαλύψεις των άλλων είναι τόσο απαραίτητες για τη δική μας ζωή. Είναι σα να ξεκλειδώνουν ένα κομμάτι του εαυτού μας. Στη Γυναίκα του πρωινού τρένου, η κάθε αποκάλυψη κινεί την ιστορία ένα ακόμα βήμα και αφήνει να συλλογιστούμε πόσο αλληλένδετες είναι οι ζωές μας, πόσο καθορίζονται από το τι συμβαίνει γύρω μας, πόσο ανάγκη έχουμε την ύπαρξη και τα συναισθήματα των άλλων, πόσο βαθιά επιθυμία είναι να εξεγερθεί ο νους ενάντια σε ό,τι δεν συμβαίνει όπως αγαπάμε.

Από τις πρώτες σελίδες μάς δημιουργείται μια αγωνία για το πού θα οδηγηθεί ο Πέτρος. Η αγωνία αυτή δεν λύνεται παρά στις τελευταίες σελίδες, όπου όλα ξαφνικά φωτίζονται αλλιώς. Το μυθιστόρημα παίρνει μια αναπάντεχη τροπή, και όλος ο κόσμος γυρίζει ανάποδα. Κάπου εκεί καταλαβαίνουμε ότι ο χρόνος είναι μια σύμβαση και ότι η κάθε μέρα μας μπορεί να είναι η συνέχεια της κάθε προηγούμενης μέρας ή ένας καινούργιος γύρος από την αρχή. Ότι μπορούμε να ζούμε τρία χρόνια συνεχόμενο χειμώνα που να εναλλάσσεται με λίγες μέρες ή λίγες εβδομάδες άνοιξης κι ύστερα το καλοκαίρι να αργεί και να μην παίρνει ποτέ τη θέση του στη συνέχεια των εποχών. Στις τελευταίες σελίδες καταλαβαίνουμε ότι μπορεί μια ζωή να νομίζαμε ότι είμαστε κάτι, αλλά τελικά να είμαστε κάτι άλλο. Και ότι μπορεί οι ουτοπίες μας να αργούν να γίνουν τόποι, αλλά τελικά μπορούμε σε έναν βαθμό να τις ζούμε μέσα μας ή να παίρνουμε διαρκώς τον δρόμο προς τα εκεί.

Στο μυθιστόρημα Η γυναίκα του πρωινού τρένου το παρόν γίνεται μνήμη και η κατάσταση της μνήμης προκαλεί και εξεγείρει το μέλλον. Και αν όλο αυτό φαίνεται να προκαλεί μια σύγχυση, είναι η αιώνια λιακάδα ενός καθαρού μυαλού που ξεπροβάλλει από πίσω. Και για όσους έχουν δει την ταινία, θα είναι εύκολο να την αναγνωρίσουν στο τέλος της ιστορίας

του Δημήτρη Γράψα. Που, όπως και στο πρώτο του βιβλίο, η σχέση με τον χρόνο και τα παιχνίδια του μυαλού είναι κυρίαρχα. «Αν όμως ξύπναγες μια μέρα και δεν αναγνώριζες τίποτα γύρω σου; Αν έπρεπε να εξηγήσεις, στον εαυτό σου πρώτα απ' όλα, πού είσαι και γιατί; ... Θυμάσαι τους μιγαδικούς αριθμούς; Εκείνο το μαθηματικό σύνολο που δεν είναι τίποτα άλλο από το πάντρεμα των πραγματικών αριθμών με κάποιους που άλλοτε οι άνθρωποι δεν γνώριζαν κι έτσι τους ονόμασαν φανταστικούς... Κι είναι εδώ δίπλα μας. Η απρόοπτη κι ευλογημένη συνάντηση με τη μέθεξη του φανταστικού που δεν είναι φανταστικό, η περιφρόνηση των ορίων τού κάθε φορά πραγματικού» έγραφε ο Δ. Γ. στη Λευκή Κουρτίνα (εκδ. Καστανιώτη, 2016). Η περιφρόνηση των ορίων τού κάθε φορά πραγματικού δημιουργεί την ιστορία του Πέτρου και μας βάζει να ακολουθήσουμε κάθε βήμα της, σαν βήμα δικό μας.

Δευτέρα 11/02 στο Polis Art Café στις 7:30μμ θα γίνει η παρουσίαση του βιβλίου. Δείτε την πρόσκληση [εδώ](#)